

ח' שבט תשע"ד, 9.1.2014

גיליון מס' 391

פרשת בשלח

שירת החומר והרוח

מאת הרב שלמה אחיה אמיתי, קיבוץ שדה אליהו

הציורים והסרטים שכל כך התלהבו מן האירוע הפנטסטי של נס קריעת ים סוף מילאו את ראשנו בדמיונות שונים ומשונים לגביו. אם נחזור לבסיס להתבונן מעט בפשט הפסוקים, נוכל, כמו תמיד, להתחדש בכמה הבנות...

וַיַּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל הַלַּיְלָה וַיִּשֶׂם אֶת הַיָּם לְחִרְבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם: וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חֲמָה מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם: וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוֹס פְּרָעָה רָכְבוּ וּפְרָשָׁיו אֶל תּוֹךְ הַיָּם: ... וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה נָטָה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וַיִּשְׁבּוּ הַמַּיִם עַל מִצְרַיִם עַל רָכְבוֹ וְעַל פְּרָשָׁיו: וַיַּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם ... וַיִּשְׁבּוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ אֶת הַרְכָּב וְאֶת הַפְּרָשִׁים לְכָל חֵיל פְּרָעָה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא נִשְׂאָר בָּהֶם עַד אֶחָד:

העיון בפסוקים אלו מלמד אותנו כמה דברים. משה נטה את ידו, לא את מטהו (הבימאי ססיל דה מיל לא למד חומש...) על הים וה' הולך רוח, והים נעשה חרבה (האגן שבו היו המים התייבש מהבוץ) והמים "התייבשו" והיו כחומה. ישראל נכנסו לאגן היבש ואחריהם רדפו המצרים. תמיד אני שואל את עצמי האם המצרים משוגעים? האם הם לא מפחדים מתופעה כזו מוזרה? אני הייתי עוצר את הסוס ובורח לאחור. מי אמר שהמים לא יפלו עלי כל רגע? אבל המים לא חישבו בכל רגע לחזור למקומם. הם לא היו כמו גל שמתנפל על איזה סכר בלתי נראה. התיאור הוא שעמדו "כמו נד" – דוממים כמו קיר. משה כאשר נאמר לו להחזיר את המים למקומם, מטה שוב את ידו – משמע ידו לא היתה מורמת כל משך הזמן הזה (איפה ססיל דה מיל?) על מנת "לעצור את המים" באיזו תנועה מיסטית. הוא היטה ידו קודם על מנת לבקוע את הים ולבסוף שוב על מנת להחזיר אותו, אולי כמו תנועות של מנצח על תזמורת שמניף ידו פעם ופעם?

נס זה ושאר הנסים של פרשת בשלח עומדים כנגד נסי המכות על מצרים של פרשיות וארא ובא. בשתי מערכות הנסים אנחנו למדים על גדלותו של הקב"ה על כך שהוא שולט בכל, ה' אחד הוא הא-להים. אך בעשרת המכות הקב"ה מתגלה בשלטון חיצוני בתמונה לא הרמונית שבה הקב"ה מביא ארבה שולח ברד מסלק את האור – מכניע את הטבע. בקריעת ים סוף - שם שנתנו חז"ל לאירוע, בתנ"ך כמעט לעולם

הוא נקרא "בקיעת הים" התמונה היא הרמונית, הטבע נענה לקב"ה, אין צורך להשליט את הרצון הא-להי על הטבע הוא יכול להישמע לו, העולם החומרי והעולם הגשמי מתאימים זה לזה. אם העם של ה' צריך לעבור בים הרי שהוא יפתח בפניו, יש לקב"ה עץ שיכול להמתיק את המים. המן אינו יורד בשבת – השבת איננה רק אוסף חיובים ואיסורים על האדם, היא תופעת טבע שידועה גם בשמים...

והמשמעות המוסרית ברורה מאד: אינך חייב להיות כל הזמן קרוע במאבק בין הרצונות החומרניים שלך לבין הרוחניות הקדושה המצוות. אפשר לחיות בהרמוניה, לנגן את החומר על פי הרוח על פי הקדושה על פי התורה והמצוות (ח"ו לא ההיפך). כשיש מנגינה כזו אפשר לפצוח בשירה.

הרב אחיה אמיתי, רב קיבוץ שדה אליהו חבר בית הדין לממונות גולן, ר"מ בבית המדרש לבוגרי צבא בשדה אליהו. נשוי לגילה, ואב לילדיהם – יעל, דוד ושמואל.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il